

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МИСТЕЦТВ УКРАЇНИ

За підтримки

АКАДЕМІЇ ЖИВОПИСУ І КАЛІГРАФІЇ КИТАЮ

Міжнародна наукова конференція

**МИСТЕЦТВО УКРАЇНИ ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ ХХ СТ.
У СВІТОВОМУ КОНТЕКСТІ**

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

11 квітня 2018 р.

Київ

УДК 72.03(477-25)"1900/1950"

Мистецтво України першої половини XX ст. у світовому контексті:

зб. тез доповідей міжнародної наук. конф., Київ, 11 квітня 2018 р. – К., 2018. – 92 с.

Збірник укладено за матеріалами міжнародної наукової конференції «Мистецтво України першої половини XX ст. у світовому контексті», проведеної Національною академією мистецтв України 11 квітня 2018 р.

Міжнародна наукова конференція **«Мистецтво України першої половини XX ст. у світовому контексті»**, присвячена проблемам становлення, розвитку та взаємодії соціальних, культурних і мистецьких полів, їх взаємовпливу та взаємопроникненню на фоні генезису першої половини минулого сторіччя в Україні та за її межами.

Конференція проводиться з ініціативи Президії Національної академії мистецтв України відділенням синтезу пластичних мистецтв та секцією естетики та культурології.

Редакційна колегія

Голова редакційної колегії

ЧЕБИКІН Андрій
Володимирович

- президент Національної академії мистецтв України, академік НАМ України, професор

Іноземний член редакційної колегії

У ВЕЙШАНЬ

- Іноземний член Національної академії мистецтв України, почесний академік Китайського університету при Гонконзі, президент Академії скульптури Китаю при Національній Академії образотворчих мистецтв при Нанкінському університеті (Nanjing Normal University)

Члени редакційної колегії

ЯКОВЛЄВ
Микола Іванович

- перший віце-президент Національної академії мистецтв України, академік НАМ України, доктор технічних наук, професор

БІТАЄВ Валерій Анатолійович

- віце-президент Національної академії мистецтв України, академік НАМ України, доктор філософських наук, професор

БОКОТЕЙ Андрій Андрійович

- академік-секретар відділення синтезу пластичних мистецтв НАМ України, академік НАМ України, професор.

МАРКОВСЬКИЙ Андрій
Ігорович

- учений секретар відділення синтезу пластичних мистецтв НАМ України, кандидат архітектури

ШАЛІНСЬКИЙ Ігор Петрович

- старший науковий співробітник відділу науково-координаційної діяльності та інформації НАМ України, кандидат мистецтвознавства

ШКОЛЬНА Ольга Володимирівна,
доктор мистецтвознавства, професор,
завідувач кафедри образотворчого
мистецтва Київського університету імені
Бориса Грінченка.

ПОШУКИ «ІНШОЇ» РЕАЛЬНОСТІ В ТВОРЧОСТІ ЖОЗЕФІНИ ДІНДО ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ ХХ СТОЛІТТЯ

Останнім часом українське мистецтво повертається до витоків власних «їзмів», якими рясніли пошуки вітчизняних художників початку – першої третини ХХ століття. У цьому зв'язку особно стоять творчі експерименти митців-конструктивістів, що виявляли свої творчі здібності у скульптурі, архітектурі, живописі, графіці, плакаті, сценографії, дизайнерських проектах, художній кераміці тощо. Тут варто згадати етапи діяльності Олександра Архипенка, Вадима Меллера, Володимира Татліна, Василя Єрмилова й інших.

З-поміж знакових імен тієї епохи опукло проступає ім'я Жозефіни Діндо, талановитої скульпторки, вектор шукань якої ближче до середини минулого століття намагалися насильницьки «переламати» згори, скеровуючи на річище панівного соцреалізму. Що ж саме так дратувало владу і партапарат чиновників? Невже просто інакшість мислення? А може, виховані «советами» кадри відчували у виявах творчості мисткині загрозу своїм досить штучним устоям і псевдошкалі цінностей? Думається, що насправді, коли представники малограмотної толпи безпомилково відчували щось «занадто високе» для їх розуміння в царині пластичного мистецтва, їх обурював той факт, що вони не в змозі його досягнути і збагнути.

Таким чином колабораціоністи інстинктивно керувались мірилом «інакшості» естетичного сприйняття світу як викликом звичайного для них ладу буття і протиставленням митця себе соціуму-суспільству. Інколи навіть натяки на таке протиставлення коштували життя, адже в антитезі свій-чужий перемагали зброя, розправні «трійки» і неписаний закон необхідності застосування знущань «гомо советікуса» по відношенню до представників будь-якої еліти: інтелектуальної, мистецької, наукової тощо.

Враховуючи польське походження, харківську школу і співпрацю з М. Бойчуком та В. Єрмиловим (з останнім зберігала теплі стосунки протягом усього свого життя і київського періоду), Ж. Діндо була апологетом «нової естетики» в мистецтві. До 1933 р., коли їй було присвоєно звання професора, скульпторка розробила свої «Делегатку», «Посудницю», «Жницю», «Молочницю», низку посудних форм на Городницькому тоді ще фаянсовому заводі, навчила плеяду талановитої молоді на базі Одеського художнього

училища, виборола своє право на авторське бачення і неповторну творчу манеру. І саме її, цю манеру, будь-що у неї впродовж наступних 20-ти років силоміць віднімали. На кону стояло життя чоловіка, коханого Арона бен-Шимона (Бернарда) Кратка, спекуюючи яким, мисткиню спонукали відмовлятися від свого світогляду в мистецтві, замінюючи його «правдою» буття.

На жаль, у межах коротких тез неможливо висвітлити всі пластичні пошуки «іншої» реальності в творчості Жозефіни Діндо першої половини ХХ століття. Однак варто зазначити, що художні напрацювання названої мисткині, розшукані протягом останніх років за матеріалами фондів музеїв і вітчизняних архівів, дозволяють зрозуміти, що її творчість спричинила «злам» звичних параметрів прекрасного й осмислення дійсності. Дійсність, з одного боку була «перекарьожена», «рубана», «трощена», наче «згвалтована». З іншого вона, ніби перероджувалась, мутувала, утворюючи «нові мистецькі сполуки», структури, «пластичні наративи», першоеlementи-атоми, де хімія відбувалася з «розумами» і «душами» не на фізичному, а на ментальному рівні.

Література.

1. Школьна О. Пластика Жозефіни Діндо в художніх збірках України / О. Школьна // <http://be-inart.com/post/view/704>. – Дата доступу: 28.03.2018 р.
2. Довжик А. І. Репресії проти жінок-викладачів вишів (за матеріалами архівно-слідчої справи Жозефіни Діндо) / А. І. Довжик // «Грані». – 2016. – Том 20; 3(143). – С. 76–86.

ЮР Марина Володимирівна,
кандидат мистецтвознавства, старший
науковий співробітник ІПСМ НАМ
України.

ХУДОЖНЯ ПАРАДИГМА УКРАЇНСЬКОГО МИСТЕЦТВА ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ ХХ СТОЛІТТЯ: ВІД ЕКСПЕРИМЕНТУ ДО КОНВЕНЦІОНАЛІЗМУ

Українська культура і мистецтво першої половини ХХ формувалися в умовах історичної, внутрішньої та зовнішньої політичної, економічної, соціокультурної динаміки. Тяглість у творенні державності, часті зміни устрою, зовнішня агресія, експансія тоталітарного режиму показові для цього часу. Але варто розмежувати ці складні процеси, які безпосередньо та опосередковано впливали на українське мистецтво. Перший період — 1900-1917 рр. (до